

Niemand verdacht amicale verpleger

Misbruik Een verpleegkundige is vorige week uit het BIG-register geschrapt omdat hij seks had met patiënten.

Door onze correspondent
Paul van der Steen

MAASTRICHT. Verpleegkundige Dave V. wordt beschuldigd van seksueel misbruik van drie vrouwelijke patiënten van de psychiatrische afdeling van het Heerlense ziekenhuis Atrium MC. Het duurde een jaar voordat de volle omvang van de zaak aan het licht kwam. Volgens David Jongen, bestuursvoorzitter van het ziekenhuis, valt zijn organisatie maar één ding te verwijten: „We verzuimden bij aanneme van mensen voorheen te vragen naar een Verklaring Omtrent het Gedrag [VOG]. Ook na de eerste klacht tegen V. hebben we hem daar niet om verzocht.”

Onlangs is Dave V., tweeënhalft jaar nadat de eerste patiënte over hem klaagde, uit het beroepsregister (BIG) geschrapt. Hoe kon hij zo lang zijn gang gaan?

Dave V. wordt op 18 mei 2009 veroordeeld voor een zedendelict. Toch kan hij al op 1 oktober weer aan de slag in het ziekenhuis, op de psychiatrische afdeling, omdat niemand naar een VOG vraagt. Op 18 april 2012 meldt een patiënte dat ze een paar nachten daarvoor is misbruikt door V. Ze meldt de gebeurtenissen bij de politie, maar doet geen aangifte. Het ziekenhuis doet intern onderzoek. Een extern bureau kijkt naar de werkwijze op de afdeling en de houding van V. tijdens zijn diensten. Die wordt gedurende het onderzoek overgeplaatst naar een andere afdeling. Het door de patiënte in de bewuste nacht gedragen, en na de klacht beschikbaar gestelde slipje wordt niet onderzocht.

David Jongen: „Er lag geen aangifte. Uit-

eindelijk was het de klacht van de patiënte tegen de ontkenning van de verpleger. Zijn collega's hadden geen aanmerkingen op zijn werkwijze. De uitkomst was slechts dat hij wat te amicaal met patiënten omging. Daarvoor is hij toen een coachingstraject ingegaan.”

„Instellingen moeten niet de neiging hebben dit soort gevallen intern op te lossen. Daar is het veel te ernstig voor”, constateert Berno van Meijel, lector en bijzonder hoogleraar ggz-verpleegkunde op de Hogeschool Inholland en het VU Medisch Centrum. „Daar waar de professionele integriteit in het geding komt, dienen juist externen bij het onderzoek betrokken te worden. Daarom moet een klager gestimuleerd worden om aangifte te doen. Als dat niet lukt, kan bijvoorbeeld een melding van het voorval worden gemaakt bij de inspectie.”

De kant van de klager kiezen

Van Meijel adviseert instellingen ook om in eerste instantie ondubbelzinnig de kant van de klager te kiezen. „Dat geeft veiligheid. Een patiënt is al kwetsbaar door de behandeling. Daar komt het seksueel misbruik bovenop. Als er dan ook nog eens ongelooft is, werkt dat extra traumatiserend.”

Op 28 januari 2013 klaagt weer een patiënte over grensoverschrijdend seksueel gedrag van Dave V. De vrouw doet aangifte bij de politie van verkrachting. Het ziekenhuis stelt V. op non-actief en ontslaat hem in de zomer definitief. Dan is uit justitieel onderzoek gebleken dat V. eerder veroordeeld is voor een zedendelict. Het slipje uit 2012 wordt alsnog onderzocht. Er worden

dna-sporen van V. aangetroffen. De klager van toen doet aangifte. Net als een vrouw die in 2010 tijdens een weekendverlof seks had met V. Een andere patiënte zegt dat V. toenadering tot haar zocht. Een stagiaire ontving op Facebook seksuele toespelingen.

Nooit meer in de zorg werken

Het justitiële onderzoek loopt nog. Het Heerlense ziekenhuis besloot een klacht tegen V. in te dienen bij het Regionaal Tuchtcollege in Eindhoven. Dat besloot onlangs tot het schrappen van V. uit het BIG-register, wat betekent dat hij zijn beroep niet meer mag uitoefenen. Directeur Jongen: „Voor ons was het belangrijk dat hij, ongeacht de uitkomst van de rechtszaak, nooit meer in de zorg aan het werk kan.”

Wat kunnen instellingen als het Atrium MC nog meer doen om zaken als die rond V. te voorkomen? „Zorg als ziekenhuis dat er een zo open mogelijk klimaat is voor het bespreken van zaken op dit terrein”, is de belangrijkste tip van Mathilde Bos, psychiatrisch verpleegkundige, docent verpleegkunde aan de Hogeschool Utrecht en auteur van het boek *Seksuele intimidatie in de zorg*. „De neiging is groot om problemen met de mantel der liefde te bedekken. Normaal zou personeel aan de bel trekken, maar omdat het om seksualiteit gaat, is men terughoudender. Na een exces geven mensen dan vaak alsnog aan dat er al langer signalen waren.”

Klachten moeten volgens Bos tot op de bodem worden uitgezocht. Seksueel contact mag nooit. „Een patiënt moet zich in het contact met de verzorger absoluut vei-

Hij werkte nog vijf jaar door

18 mei 2009

Dave V. wordt veroordeeld voor een zedendelict.

1 oktober 2009

V. krijgt een baan bij het Heerlense ziekenhuis.

18 april 2012

Een patiënte meldt dat V. haar heeft misbruikt.

28 januari 2013

Een andere patiënte doet aangifte tegen V.

Zomer 2013

V. wordt ontslagen

5 november 2014

V. geschrapt uit BIG-register.

lig voelen. Wat het ingewikkeld kan maken is dat patiënten, zeker op afdelingen psychiatrie, soms zelf wervend seksueel gedrag vertonen. Bij een afwijzing door een verpleger draaien ze de zaak om en zeggen ze dat ze zijn lastig gevallen. Als het al van die afwijzing komt, want in onze maatschappij hebben mannen niet goed geleerd om hun grenzen aan te geven, om nee te zeggen.”

Ochtendjas

Op klachten van hun kant wordt ook anders gereageerd. „Onlangs hoorde ik nog het verhaal van een mannelijke collega die nachtdienst had. Een vrouwelijke patiënte kwam zijn kantoortje binnen, draaide een paar pirouettes en liet haar ochtendjas vallen. Stond ze daar spiernaakt. De collega heeft aangeraden terug naar haar kamer te gaan en te gaan slapen. Zo'n man vertelt dat verhaal en dan wordt er toch vooral om gegniffeld.”

Inmiddels vraagt het Atrium MC bijna al zijn nieuwe medewerkers een VOG. Jongen: „Bij bijna 90 procent van ons personeel, de mensen die direct te maken hebben met patiënten.”

Vanaf volgend jaar zal dat voor iedereen gelden, ook voor medewerkers van bijvoorbeeld de financiële administratie. Dan worden zorginstellingen namelijk verplicht van iedere medewerker een VOG te vragen. De verplichting zou eigenlijk al in 2013 ingaan, maar werd toen nog geschrapt na het aannemen van een amendement van het Tweede Kamerlid Kees van der Staaij (SGP). De reden: de regeling zou de instellingen te veel belasten.